

بسم الله الرحمن الرحيم

قضا آوردن روزه کسی که وفات نموده است

(ترجمه)

«عن ابن عباس رضي الله عنه قال: جاء رجل إلى النبي صلى الله عليه وسلم فقال: يا رسول الله إن أمي ماتت وعليها صوم شهر أفأقضيه عنها؟ فقال: لو كان على أمك دين أكنت قاضيه عنها؟ قال: نعم. قال: فدين الله أحق أن يقضى»
(صحيح البخاری)

ترجمه: از ابن عباس رضي الله عنهما روایت است که گفت مردی به نزد رسول الله صلى الله عليه وسلم آمد و گفت: ای رسول الله مادرم وفات کرده است و روزه یک ماه بر عهده اوست، آیا من از جانب او روزه بگیرم؟ رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمود: اگر مادرت دین می‌داشت، آن را پرداخت می‌کردی؟ مرد گفت: آری. پس فرمودند: دین الله سزاوارتر است که ادا گردد.

این حدیث شریف ما را از موضوعی آگاه می‌سازد که ممکن است برخی از ما از آن آگاهی نداشته باشیم. این موضوع دینی است که به گردن ما قرار دارد و ما نسبت به آن بی‌توجه هستیم. مشخص است که پرداخت قرض‌های میت به عهده کسانی است که از لحاظ شرعی مستحق میراث می‌شوند و این حق بنده بر بنده است و این دین، حق الله بر بندگان است که وارث آن را ارث می‌برد. طرز جواب دادن رسول الله صلى الله عليه وسلم به این سوال در حدیث شریف واضح است. آن حضرت صلى الله عليه وسلم پاسخ دادند که اگر روزه بر کسی فرض گردد و به یک دلیل شرعی تا هنگام مرگ نتواند روزه بگیرد، وارث وی باید این روزه را قضا بیاورد تا تکلیف آن از عهده کسی که وفات کرده برداشته شود و در روز قیامت، در حضور پروردگار حجت و کمکی داشته باشد.

باید آگاه باشیم که موضوع به حق پروردگار مربوط باشد، بر ما واجب است که به جای میت آن را ادا نماییم؛ پس اگر این حق، در حالی که زنده هستیم، بر گردن خودمان باشد، چگونه خواهد بود؟ آیا برای ما اولی‌تر و سزاوارتر نیست که در آن کوتاهی نکنیم با برهانی در نزد الله حاضر شویم که ما را از آتش جهنم حفظ نماید؟ در این حدیث شریف یک نکته وجود دارد که باید به آن توجه کنیم و آن عبارت از این است که الله متعال بندگان را می‌آمرزد و اعمال‌شان را می‌پذیرد؛ اما کسی که در انجام فریض کوتاهی کند، نه بخشیده می‌شود و نه مورد عفو قرار می‌گیرد؛ اما چه بسیارند کسانی که در اجرای احکام، شریعت و عبادات پروردگار کوتاهی می‌کنند و چه بسا مسلمانانی که حتی به جبران کوتاهی خود در اعمالی که الله بر آنان فرض نموده یا در قضا آوردن چیزی که باید قضا بیاورند، فکر هم نمی‌کنند؟

بنابراین، بر ما واجب است که در این حدیث تدبیر نماییم و پیش از این که بخاطر کوتاهی‌هایی که دانسته یا ندانسته مرتکب شده‌ایم، در نزد الله محاسبه شویم، به حساب‌های خود بازگردیم؛ زیرا همیشه این فرصت را نداریم که گناهان و اشتباهاتمان را جبران نماییم. بنابراین، هر مسلمانی که حق بندگان یا حق پروردگار بندگان بر گردنش است، باید با اعمالی که باعث گناهان می‌شود، گناهان سابق خود را جبران نماید و در توبه، انجام عمل صالح و دوری از گناهان سعی و تلاش نماید.

فقط از الله متعال می‌خواهیم که ما را در جبران گناهان مان یاری نماید، ما را هدایت، دین مان را حفظ و توبه کردن را برای ما آسان نماید و تمام اعمال مخلصانه مان را بپذیرد! این کار برای الله متعال دشوار نیست.

نویسنده: د. ماهر صالح

مترجم: طه خالد